

32. Dixit ergo eis Jesus: Amen, amen dico vobis: Non Moyses dedit vobis panem de caelo, sed Pater meus dat vobis panem de caelo verum.
33. Panis enim Dei est, qui de caelo descendit, et dat vitam mundo.
34. Dixerunt ergo ad eum: Domine, semper da nobis panem hunc.
35. Dixit autem eis Jesus: Ego sum panis vitae: qui venit ad me, non esuriet, et qui credit in me, non sitiet unquam.
36. Sed dixi vobis, quia et vidistis me, et non creditis.
37. Omne quod dat mihi Pater, ad me veniet: et eum qui venit ad me, non ejiciam foras:
38. Quia descendi de caelo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me.
39. Haec est autem voluntas ejus, qui misit me, Patris, ut omne quod dedit mihi, non perdam ex eo, sed resuscitem illud in novissimo die.
40. Haec est autem voluntas Patris mei, qui misit me, ut omnis qui videt Filium, et credit in eum, habeat vitam aeternam, et ego resuscitabo eum in novissimo die.
41. Murmurabant ergo Judaei de illo, quia dixisset: Ego sum panis vivus qui de caelo descendi.
42. Et dicebant: Nomen hic est Jesus filius Joseph, cujus nos novimus patrem et matrem? Quomodo ergo dicit hic: Quia de caelo descendit?
43. Respondit ergo Jesus, et dixit eis: Nolite murmurare in invicem.
44. Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum, et ego resuscitabo eum in novissimo die.
45. Est scriptum in prophetis: Et erunt omnes docibiles Dei. Omnis qui audivit a Patre, et didicit, venit ad me.
46. Non quia patrem vidit quisquam, nisi is qui est a Deo: hic vidit Patrem.
47. Amen, amen dico vobis: Qui credit in me, habet vitam aeternam.
48. Ego sum panis vitae.
49. Patres vestri manducaverunt manna in deserto, et mortui sunt.
50. Hic est panis de caelo descendens: ut si quis ex ipso manducaverit, non moriatur.
51. Ego sum panis vivus, qui de caelo descendi.
52. Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in aeternum: et panis quem ego dabo, caro mea est, pro mundi vita.
53. Litigabant ergo Judaei ad invicem dicentes: Quomodo potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum?
54. Dixit ergo eis Jesus: Amen, amen dico vobis: Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, et biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis.
55. Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, habet vitam aeternam: et ego resuscitabo eum in novissimo die.
56. Caro enim mea vere est cibus, et sanguis meus vere est potus.
57. Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in illo.
58. Sicut misit me vivens Pater, et ego vivo propter Patrem, et qui manducat me, et ipse vivet propter me.
59. Hic est panis qui de caelo descendit: non sicut manducaverunt patres vestri manna, et mortui sunt: qui manducat hunc panem, vivet in aeternum.
60. Haec dixit in synagoga docens in Capharnaum.

61. Multi ergo audientes ex discipulis ejus, dixerunt: Durus est hic sermo, et quis potest eum audire?
  62. Sciens autem Jesus apud semetipsum, quia murmurarent de hoc discipuli ejus, dixit eis: Hoc vos scandalizat?
  63. Si ergo videritis Filium hominis ascendentem ubi erat prius?
  64. Spiritus est, qui vivificat: caro non prodest quidquam: verba quae ego locutus sum vobis, spiritus et vita sunt.
  65. Sed sunt quidam ex vobis, qui non credunt. Sciebat enim ab initio Jesus qui essent non credentes, et quis traditurus esset eum.
  66. Et dicebat: Propterea dixi vobis, quia nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum a Patre meo.
  67. Ex hoc multi discipulorum ejus abierunt retro, et jam non cum illo ambulabant.
  68. Dixit ergo Jesus ad duodecim: Numquid et vos vultis abire?
  69. Respondit ergo ei Simon Petrus: Domine, ad quem ibimus? verba vitae aeternae habes:
  70. Et nos credidimus et cognovimus quia tu es Christus Filius Dei.
  71. Respondit eis Jesus: Nomen ego vos duodecim elegi et ex vobis unus diabolus est.
  72. Dicebat autem Judas Simonis Iscariotem: hic enim erat traditurus eum, cum esset unus ex duodecim.
- San Juan, VII.*
1. Post haec autem ambulabat Jesus in Galilaeam: non enim volebat in Judaeam ambulare, quia quaerebant eum Judaei interficere.
- Continúa en el capítulo I. de la V. parte.*

CUARTA PARTE,

QUE COMPRENDE LO QUE PASÓ DESDE LA TERCERA PASCUA CELEBRADA POR JESUS DESPUES DE SU BAPTISMO, HASTA LA FIESTA DE LOS TABERNACULOS DEL MISMO AÑO.

CAPITULO PRIMERO.

Los fariseos se escandalizan porque los discipulos no se lavan las manos. Discurso de Jesus sobre la pureza de corazon.

S. Mateo, XV. 1.-20.

S. Marcos VII, 1.-23.

1. Tunc accesserunt ad eum ab Jerosolymis scribae et pharisei, dicentes: 2. Quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum? non enim lavant manus suas cum panem manducant. 3. Ipse autem respondens, ait illis: Quare et vos transgredimini	1. Et conveniunt ad eum pharisei, et quidam de scribis venientes ab Jerosolymis. 2. Et eum vidissent quosdam ex discipulis ejus, communibus manibus, id est, non lotis, manducare panes, vituperaverunt. 3. Pharisei enim, et omnes Judaei, nisi crebro laverint manus, non

LXXI.
Scandalum de manibus non lotis. Sermo Christi de cordis puritate.

mandatum Dei propter traditionem vestram? Nam Deus dixit:

4. Honora patrem et matrem: et, Qui maledixerit patri vel matri, morte moriatur.

5. Vos autem dicitis: Quicumque dixerit patri vel matri, Munus quodcumque est ex me, tibi proderit:

6. Et non honorificabit (1) patrem suum aut matrem suam: et irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram.

7. Hypocritae, bene propheta- vit de vobis Isaias, dicens:

8. Populus hic labiis me hono- rat, cor autem eorum longe est a me.

9. Sine causa autem colunt me, docentes doctrinas et mandata hominum.

10. Et convocatis ad se turbis, dixit eis: Audite et intelligite.

11. Non quod intrat in os, coinquinat hominem: sed quod procedit ex ore, hoc coinquinat hominem.

12. Tunc accedentes discipuli ejus, dixerunt ei: Scis quia pharisei, audito verbo hoc, scandalizati sunt?

13. At ille respondens, ait: Omnis plantatio quam non plantavit Pater meus caelestis, eradicabitur.

14. Sinite illos: caeci sunt, et duces caecorum: caecus autem, si caeco ducatum praestet, ambo in foveam cadunt.

15. Respondens autem Petrus, dixit ei: Edisserere nobis parabolam istam.

16. At ille dixit: Adhuc et vos sine intellectu estis?

17. Non intelligitis quia omne quod in os intrat, in ventrem vadit, et in secessum emittitur?

18. Quae autem procedunt de ore, de corde exeunt, et ea coinquinant hominem.

19. De corde enim exeunt co-

manducant, tenentes traditionem seniorum.

4. Et a foro, nisi baptizentur, non comedunt, et alia multa sunt, quae tradita sunt illis servare, baptismata calicium et urceorum, et aeramentorum et lectionum.

5. Et interrogabant eum pharisei et scribae: Quare discipuli tui non ambulant juxta traditionem seniorum, sed communibus manibus manducant panem?

6. At ille respondens, dixit eis: Bene prophetavit Isaias de vobis hypocritis, sicut scriptum est: Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe est a me.

7. In vanum autem me colunt, docentes doctrinas et praecepta hominum.

8. Relinquentes enim mandatum Dei, tenentis traditionem hominum, baptismata urceorum et calicium, et alia similia his facitis multa.

9. Et dicebat illis: Bene irritum facitis praeceptum Dei, ut traditionem vestram servetis.

10. Moyses enim dixit: Honora patrem tuum et matrem tuam: et, Qui maledixerit patri vel matri, morte moriatur.

11. Vos autem dicitis: Si dixerit homo patri aut matri: Corban (quod est, donum), quodcumque ex me, tibi profuerit.

12. Et ultra non dimittitis eum quidquam facere patri suo aut matri:

13. Rescindentes verbum Dei per traditionem vestram, quam tradidistis, et similia hujusmodi multa facitis.

14. Et advocans iterum turbam, dicebat illis: Audite me, omnes, et intelligite.

15. Nihil est extra hominem introiens in eum, quod possit eum coinquinare: sed quae de homine procedunt, illa sunt quae commu-

gitationes malae, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemiae.

20. Haec sunt, quae coinquinant hominem. Non lotis autem manibus manducare, non coinquinat hominem.

Continúa en el capítulo siguiente.

19. Quia non intrat in cor ejus, sed in ventrem vadit, et in secessum exit, purgans omnes oscas?

20. Dicebat autem, quoniam quae de homine exeunt, illa communicant hominem.

21. Ab intus enim de corde hominum malae cogitationes procedunt, adulteria, fornicationes, homicidia,

22. Furta, avaritiae, nequitiae, dolus, impudicitiae, oculus malus, blasphemiae, superbia, stultitia.

23. Omnia haec mala ab intus procedunt, et communicant hominem.

niscant hominem.

16. Si quis habet aures audire, audiat.

17. Et cum introisset in domum a turba, interrogabant eum discipuli ejus parabolam.

18. Et ait illis: Sic et vos imprudentes estis? Non intelligitis quia omne extrinsecus introiens in hominem, non potest eum communicare:

19. Quia non intrat in cor ejus, sed in ventrem vadit, et in secessum exit, purgans omnes oscas?

20. Dicebat autem, quoniam quae de homine exeunt, illa communicant hominem.

21. Ab intus enim de corde hominum malae cogitationes procedunt, adulteria, fornicationes, homicidia,

22. Furta, avaritiae, nequitiae, dolus, impudicitiae, oculus malus, blasphemiae, superbia, stultitia.

23. Omnia haec mala ab intus procedunt, et communicant hominem.

CAPITULO II.

Curacion de la hija de una Cananea.

S. Mateo, XV. 21.-29.

S. Marcos, VII. 24.-31.

21. Er egressus inde Jesus, secessit in partes Tyri et Sidonis.

22. Et ecce mulier chanaanaea cum finibus illis egressa, clamavit dicens ei: Miserece mei, Domine, fili David: quia filia mea male a daemonio vexatur.

23. Qui non respondit ei verbum: et accedentes discipuli ejus, rogabant eum, dicentes: Dimitte eam, quia clamat post nos.

24. Ipse autem respondens, ait: Non sum missus nisi ad oves quae perierunt domus Israel.

25. At illa venit, et adoravit eum, dicens: Domine, adjuva me.

26. Qui respondens ait: Non est bonum sumere panem filiorum, et mittere canibus.

27. At illa dixit: Etiam, Domine: nam et catelli edunt de micis quae cadunt de mensa dominorum suorum.

28. Tunc respondens Jesus, ait illi: O mulier! magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia ejus ex illa hora.

24. Er inde surgens abiit in fines Tyri et Sidonis: et ingressus domum, neminem voluit scire, et non potuit latere.

25. Mulier enim statim ut audivit de eo, cujus filia habebat spiritum immundum, intravit, et proclivit ad pedes ejus.

26. Erat enim mulier gentilis, Syrophenonissa genere, et rogabat eum, ut daemonium eieceret de filia ejus.

27. Qui dixit illi: Sine prius saturari filios: non est enim bonum sumere panem filiorum, et mittere canibus.

28. At illa respondit, et dixit illi: Utique, Domine: nam et catelli comedunt sub mensa micis quae cadunt de mensa dominorum suorum.

29. Et ait illi: Propter hunc sermonem vade: exit daemonium a filia tua.

30. Et cum abisset domum suam, invenit puellam jacentem supra lectum, et daemonium exisse.

31. Et iterum exiens de finibus

LXXII.
Filia Chanae: natae sanata.

(1) Según el griego el sentido es: et non honorificet, cuya leccion fue tal vez la primitiva, es decir, será licito á este hombre no honrar, ó podrá entónces no honrar á su padre. Esta es la doctrina que enseñaban los fariseos, y que Jesús les ocha en cara.

29. Et cum transisset inde Jesus, venit secus mare Galilaeae, et ascendens in montem, sedebat ibi.

Continúa en el capítulo. VI

Tyri, venit per Sidonem ad mare Galilaeae inter medios fines Decapoleos.

Continúa en el capítulo siguiente.

CAPITULO III.

Curacion de un hombre sordo y mudo.

S. Marcos, VII. 32. y siguientes

LXXIII.
Surdus et mutus sanatus.

32. Et adducunt ei surdum et mutum, et deprecabantur (1) eum, ut imponat illi manum.

33. Et apprehendens eum de turba seorsum, misit digitos suos in auriculas ejus, et expuens, tetigit linguam ejus.

34. Et suspiciens in caelum, ingemuit, et ait illi: Ephphetha, quod est, adaperire.

35. Et statim apertae sunt aures ejus, et solum est vinculum linguae ejus, et loquebatur recte.

36. Et praecepit illis, ne cui dicerent: quanto autem eis praecipiebat, tanto magis plus praedicabant.

37. Et eo amplius admirabantur, dicentes: Bene omnia fecit, et surdos fecit audire, et mutos loqui.

(1) Se presume que la leccion primitiva es deprecantur, segun el sentido del griego.

CAPITULO IV.

Multiplicacion de los siete panes.

S. Mateo XV. 30. y siguientes.

S. Marcos, VIII. 1.-10.

LXXIV.
Septem panum multiplicatio.

30. Et accesserunt ad eum turbae multae, habentes secum mutos, caecos, claudos, debiles, et alios multos: et projecerunt eos ad pedes ejus, et curavit eos:

31. Ita ut turbae mirarentur videntes mutos loquentes, claudos ambulantes, caecos videntes: et magnificabant Deum Israel.

32. Jesus autem, convocatis discipulis suis, dixit: Misereor turbae, quia triduo jam perseverant mecum, et non habent quod manducent: et non dimittere eos jejunos nolo, ne deficiant in via.

33. Et dicunt ei discipuli: Unde ergo nobis in deserto panes tantos, ut saturemus turbam tantam?

34. Et ait illis Jesus: Quot habetis panes? At illi dixerunt: Septem,

1. In diebus illis, iterum cum turba multa esset, nec haberent quod manducarent, convocatis discipulis, ait illis:

2. Misereor super turbam, quia ecce jam triduo sustinent me, nec habent quod manducent:

3. Et si dimiserit eos jejunos in domum suam, deficient in via: quidam enim ex eis de longe venerunt.

4. Et responderunt ei discipuli sui: Unde illos quis poterit hic saturare panibus in solitudine?

5. Et interrogavit eos: Quot panes habetis? Qui dixerunt: Septem.

6. Et praecepit turbae discumbere super terram: et accipiens septem panes, gratias agens, fregit, et dedit discipulis suis ut apponerent, et ap-

posuerunt turbae.

et paucos pisciculos.

35. Et praecepit turbae, ut discumbere super terram.

36. Et accipiens septem panes, et pisces, et gratias agens, fregit, et dedit discipulis suis, et discipuli dederunt populo.

37. Et comederunt omnes, et saturati sunt, et quod superfluit de fragmentis, tulerunt septem sportas plenas.

38. Erant autem qui manducaverunt, quatuor millia hominum, extra parvulos et mulieres.

39. Et dimissa turba, ascendit in naviculam, et venit in fines Magedan-

7. Et habebant pisciculos paucos, et ipsos benedixit, et jussit apponi.

8. Et manducaverunt, et saturati sunt, et sustulerunt quod supererat de fragmentis septem sportas.

9. Erant autem qui manducaverant, quasi quatuor millia, et dimisit eos.

10. Et statim ascendens navim cum discipulis suis, venit in partes Dalmanutha.

CAPITULO V.

Prodigio rehusado á los fariseos, y reprension que se hace á los discipulos.

S. Mateo, XVI. 1.-12.

S. Marcos, VIII. 11.-21.

LXXV et LXXVI.
Signum pharisaei negatum. Incremento discipulis facta.

1. Et accesserunt ad eum pharisaei et sadducaei tentantes, et rogaverunt eum, ut signum de caelo ostenderet eis.

2. At ille respondens, ait illis: Facto vespere dicitis: Serenum erit, rubicundum est enim caelum:

3. Et mane, Hodie tempestas, rutilat enim triste caelum.

4. Faciem ergo caeli didicistis, et non potestis scire (1)? Generatio mala et adultera signum quaerit, et signum non dabitur ei, nisi signum Jonae prophetae. Et relictis illis, abiit.

5. Et cum venissent discipuli trans fretum, oblitus sunt panes accipere.

6. Qui dixit illis: Intuemini, et cavete a fermento pharisaeorum, et sadducaeorum.

7. At illi cogitabant intra se, diligitis? adhuc caecatum habetis centes: Quia panes non accepimus.

8. Sciens autem Jesus, dixit: Quid cogitatis intra vos, modicae fidei? et aures habentes, non audistis dei, quia panes non habetis? nec recordamini,

9. Nondum intelligitis, neque recordamini quinque panum in quin-

11. Et exierunt pharisaei, et coopererunt conquirere cum eo, quatenus ab illo signum de caelo, tentantes eum.

12. Et ingemiscens spiritu, ait: Quid generatio ista signum quaerit? Amen dico vobis, si dabitur generationi isti signum.

13. Et dimittens eos, ascendit iterum navim, et abiit trans fretum.

14. Et oblitus sunt panes sumere, et non habebant secum in navi.

15. Et praecipiebat eis, dicens: Videte, et cavete a fermento pharisaeorum, et fermento Herodis.

16. Et cogitabant ad alterutrum, dicentes: Quia panes non habemus.

17. Quo cognito, ait illis Jesus: Quid cogitatis, quia panes non habetis? nondum cognoscistis nec intelligitis? adhuc caecatum habetis centes? Quia panes non accepimus.

18. Oculos habentes, non videtis? et aures habentes, non audistis? Quid cogitatis intra vos, modicae fidei? et aures habentes, non audistis dei, quia panes non habetis? nec recordamini,

19. Quando quinque panes fregi in quinque millia, quot copiosius

(1) Mr. Arnoldo trae á este lugar desde el V 54 hasta el 57 del cap. xii. de S. Lucas, en que se encuentra la misma reprension; mas esta puede haberse hecho dos veces, y yo sigo el orden del texto.

que millia hominum, et quot copiosumpstis?
10. N. que septem panum in quatuor millia hominum, et quot sportasumpstis?
11. Quare non intelligitis, quia non de pane dixi vobis: Cavete a fermento pharisaeorum et sadduceeorum!

fragmentorum plenos sustulistis? Dicunt ei: Duodecim.
20. Quando et septem panes in quatuor millia, quot sportas fragmentorum tulistis? Et dicunt ei: Septem.
21. Et dicebat eis: Quomodo nondum intelligitis?

Continua en el capitulo siguiente.

12. Tunc intellexerunt quia non dixerit cavendum a fermento panum, sed a doctrina pharisaeorum et sadduceeorum.

Continua en el capitulo VII.

CAPITULO VI.

Curacion de un ciego en Betaida.

S. Marcos, VIII. 22.-26.

LXXVII.
et LXXIX.
Bethsaida.
natus.

22. Er veniunt Bethsaidam, et adducunt ei caecum, et rogabant eum, ut illum tangeret.
23. Et apprehensa manu caeci, eduxit eum extra vicum, et expuens in oculos ejus, impositis manibus suis, interrogavit eum si quid videret.
24. Et aspiciens, ait: Video homines velut arbores ambulantes.
25. Deinde iterum imposuit manus super oculos ejus, et coepit videre, et restitatus est ita ut clare videret omnia.
26. Et misit illum in domum suam, dicens: Vade in domum tuam, et si in vicum introieris, nemini dixeris.

CAPITULO VII.

Confesion de S. Pedro y su primado: anuncio de la pasion y discurso sobre la cruz.

LXXVIII
et LXXIX.
Petri confesio.
Passio praedicta.
Sermo de cruce.

S. Mateo, XVI. 13. y siguientes.
13. VENIT autem Jesus in partes Caesareae Philippi: et interrogabat discipulos suos, dicens: Quem dicunt homines esse Filium hominis?
14. At illi dixerunt: Alii Joannem Baptistam: alii autem, Eliam: alii vero, num ex prophetis.
15. Dicit illis Jesus: Vos autem, quem me esse dicitis?
16. Respondens Simon dicitis? Respondens Pe-

S. Marcos, VIII. 27, y siguientes.
27. Et egressus est Jesus, et discipuli ejus, in castella Caesareae Philippi, et in via interrogabat discipulos suos, dicens: Quem me dicunt esse homines?
28. Qui responderunt, et dixerunt: Joannem Baptistam: alii autem, Eliam: alii vero, quasi unum prioribus surrexit.
29. Tunc dicit illis: Vos autem, quem me esse dicitis? Respondens Pe-

S. Lucas, IX. 18.-29.
18. Et factum est, cum in solus esset orans, erant cum illo et discipuli, et interrogavit illos, dicens: Quem me dicunt esse homines?
19. At illi responderunt, et dixerunt: Joannem Baptistam: alii autem, Eliam: alii vero, quia unus propheta de prioribus surrexit.
20. Dixit autem illis: Vos autem, quem me esse dicitis? Respondens Pe-

(1) La palabra quasi no está en el griego.

Petrus dixit: Tu es Christus, Filius Dei.

17. Respondens autem Jesus, dixit ei: Beatus es, Simon Bar-Jona, quia caro et sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus, qui in caelis est.

18. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, et portae inferi non valebunt adversus eam.

19. Et tibi dabo claves regni caelorum: et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum et in caelis.

20. Tunc praecipit discipulis suis, ut nemini dicerent quia ipse esset Jesus Christus.

21. Exinde coepit Jesus ostendere discipulis suis, quia oportet eum ire Hierosolimam, et multum pati a senioribus, et scribis, et principibus sacerdotum, et occidi, et tertio die resurgere.

22. Et assumens eum Petrus, coepit inireparare illum, dicens: Absit a te Domine: non erit tibi hoc.

23. Qui conversus, dixit Petro: Vade post me: Satana: scandalum es mihi, quia non sapias ea quae Dei sunt, sed ea quae hominum.

24. Tunc Jesus dixit discipulis suis: Si quis meam in generatione ista adultera et peccatrice: et vult post me venire, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me.

25. Qui enim voluerit animam suam salvam facere, perdat eam, et detritamentum sui faciat?

26. Nam qui me cruciaverit et meos sermones, hunc Filius hominis eruditum perdidit animam suam propter me et E-

trus, ait ei: Tu es Christus, Filius Dei.

30. Et comminatus est, ne cui dicerent de illis.

31. Et coepit docere eos, quoniam oportet Filium hominis pati multa, et reprobari a senioribus, et a summis sacerdotibus, et scribis, et occidi, et post tres dies resurgere.

32. Et palam verbum loquebatur: et apprehendens eum Petrus, coepit increpare eum.

33. Qui conversus videns discipulos suos, comminatus est Petro, dicens: Vade retro me, Satana, quoniam non sapi quae Dei sunt, sed quae sunt hominum.

34. Et convocata turba cum discipulis suis, dixit eis: Si quis vult me sequi, denegat semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me.

35. Qui enim voluerit animam suam salvam facere, perdat eam, et detritamentum sui faciat?

36. Quia enim voluerit vitam suam salvam facere, perdat eam, et detritamentum sui faciat?

37. Qui enim voluerit vitam suam salvam facere, perdat eam, et detritamentum sui faciat?

38. Qui enim voluerit vitam suam salvam facere, perdat eam, et detritamentum sui faciat?

39. Et dicebat illis: Amen dico vobis, quia sunt quidam de hic stantibus, qui non gustabunt mortem, donec videant regnum Dei veniens in virtute.

Simon Petrus dixit: Christus Dei.

21. At ille increpavit illos, praecipit ne cui dicerent hoc.

22. Dicens: Quia oportet Filium hominis pati multa, et reprobari a senioribus, et a summis sacerdotibus, et scribis, et occidi, et tertio die resurgere.

23. Dicebat autem ad omnes: Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me.

24. Qui enim voluerit vitam suam salvam facere, perdat eam, et detritamentum sui faciat?

25. Quid enim proficit homo, si lucretur universum mundum, se autem perdat, et detritamentum sui faciat?

26. Nam qui me cruciaverit et meos sermones, hunc Filius hominis eruditum perdidit animam suam propter me et E-

27. Dico autem vobis: Vere: Sunt aliqui hic stantibus, qui non gustabunt mortem, donec videant regnum Dei.

28. Qui enim voluerit vitam suam salvam facere, perdat eam, et detritamentum sui faciat?

29. Et dicebat illis: Amen dico vobis, quia sunt quidam de hic stantibus, qui non gustabunt mortem, donec videant regnum Dei veniens in virtute.

Continua en el capitulo siguiente.

6. Qui autem scandalizaverit unum de pusillis istis qui in me credunt, expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo ejus, et demergatur in profundum maris.

7. Vae mundo a scandalis: necesse est enim ut veniant scandala: verumtamen vae homini illi, per quem scandalum venit (1).

8. Si autem manus tua, vel pes tuus, scandalizat te, absconde eum, et projice abs te: bonum tibi est ad vitam ingredi debilem vel claudum, si circumdaretur mola asinaria collo ejus, et inquam duas manus vel

duos pedes habentem mitti in ignem aeternum.

9. Et si oculus tuus scandalizat te, erue eum, et projice abs te: bonum tibi est cum uno oculo in vitam intrare, quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis.

10. Videte ne contemnat is unum ex his pusillis: dico enim vobis, quia angeli eorum in caelis semper vident faciem Patris mei, qui in caelis est.

11. Venit enim Filius hominis salvare quod perierat.

12. Quid vobis videtur? Si fuerint alicui centum oves, et erraverit una ex eis: nonne relinquit nonaginta novem in montibus, et vadit quaerere eam quae erravit?

que me susceperit, non me suscipit, sed eum qui misit me.

37. Respondit illi Joannes, dicens: Magister, vidimus quemdam in nomine tuo ejectionem daemonia, qui non sequitur nos et prohibemus eum.

38. Jesus autem ait: Nolite prohibere eum, nemo est enim qui faciat virtutem in nomine meo, et possit cito male loqui de me.

39. Qui enim non est adversum vos, pro vobis est.

40. Quisquis enim potum dederit vobis calicem aquae in nomine meo, quia Christi estis: amen dico vobis, non perdet mercedem suam.

41. Et quisquis scandalizaverit unum ex his pusillis credentibus in me, bonum est ei magis, si circumdaretur mola asinaria collo ejus, et in mare mitteretur.

42. Et si scandalizaverit te manus tua, absconde illam: bonum est tibi debilem introire in vitam, quam duas manus habentem ire in gehennam, in ignem inextinguibilem.

43. Ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur.

44. Et si pes tuus te scandalizat, amputa illum: bonum est tibi claudum introire in vitam aeternam, quam duos pedes habentem mitti in gehennam ignis inextinguibilis.

45. Ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur.

46. Quod si oculus tuus scandalizat te, ejectione eum: bonum est tibi lucum introire in regnum Dei, quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis.

47. Ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur.

48. Omnis enim igne salietur, et omnis vitulina sale salietur.

49. Bonum est sal: quod si sal insulsum fuerit, in quo illud condietis? Habete in vobis sal, et pacem habete inter vos.

Continúa al fin del capítulo siguiente.

sequitur nobiscum. 50. Et ait ad illum Jesus: Nolite prohibere, qui enim non est adversum vos, pro vobis est.

Continúa en el capítulo XIII.

18. Et si contigerit ut inveniat eam, amen dico vobis, quia gaudet super eam, magis quam super nonaginta novem quae non erraverunt. 14. Sic non est voluntas ante Patrem vestrum qui in caelis est, ut peccat unus de pusillis istis.

15. Si autem peccaverit in te frater tuus (1), vade et corripue eum inter te et ipsum solum: si te audierit, lucratus eris fratrem tuum. 16. Si autem te non audierit, adhibe tecum adhuc unum vel duos, ut in ore duorum vel trium testium stet omne verbum.

17. Quod si non audierit eos, dic Ecclesiae: si autem Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus et publicanus.

18. Amen dico vobis, quaecumque alligaveritis super terram, erunt ligata et in caelo, et quaecumque solveritis super terram, erunt soluta et in caelo.

19. Iterum dico vobis, quia si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re quaecumque petierint, fiet illis a Patre meo, qui in caelis est.

20. Ubi enim sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.

(1) Mr. Arnoldo pone en este lugar los V 3 y 4 del cap. xvii. de S. Lucas solo porque alli están estas palabras: *Si peccaverit in te frater tuus: no será difícil convenir en que se repitieron dos veces, sobre todo si se advierte que la continuación del discurso es muy diferente en ambos evangelistas.*

CAPITULO XII.

Discurso de Jesus sobre el perdon de las injurias.

S. Mateo, XVIII. 21. y siguientes.

21. Tunc accedens Petrus ad eum, dixit: Domine, quoties peccabit in me frater meus, et dimittam ei? usque septies?

22. Dicit illi Jesus: non dico tibi, Usque septies, sed, Usque septuagies septies.

23. Ideo assimilatum est regnum caelorum homini regi, qui voluit rationem ponere cum servis suis.

24. Et cum coepisset rationem ponere, oblatu est ei unus qui debebat ei decem millia talenta.

25. Cum autem non haberet unde redderet, jussit eum dominus ejus venundari, et uxorem ejus, et filios, et omnia quae habebat, et reddi.

26. Procidens autem servus ille, orabat eum, dicens: Patientiam habet in me, et omnia reddam tibi.

27. Misertus autem dominus servus illius, dimisit eum, et debitum dimisit ei.

28. Egressus autem servus ille, invenit unum de conservis suis, qui debebat ei centum denarios: et tenens, suffocabat eum, dicens: Redde quod debes.

29. Et procidens servus ejus, rogabat eum dicens: Patientiam habet in me, et omnia reddam tibi.

30. Ille autem noluit, sed abiit, et misit eum in carcerem, donec redderet debitum.

31. Videntes autem conservi ejus quae fiebant, contristati sunt valde, et narraverunt domino suo omnia quae facta fuerant.

LXXXVIII.
Sermo Christi de igno.
scendo.

(1) Mr. Arnoldo trae á este lugar los V 1 y 2 del cap. xvii. de S. Lucas, donde hay una expresión semejante á esta; mas bien pudo haberse repetido, pues consta que Jesucristo dijo dos veces la que le sigue, como ya se ha visto en el sermón del monte V 30 cap. v. de S. Mateo, de manera que el mismo evangelista la refiere dos veces.

32. Tunc vocavit illum dominus suus, et ait illi: Serve nequam, omne debitum dimisi tibi, quoniam rogasti me:

33. Nonne ergo oportuit et te misereri conservi tui, sicut et ego tui miserus sum!

34. Et iratus dominus ejus tradidit eum tortoribus, quoadusque rediret universum debitum.

35. Sic et Pater meus caelestis faciet vobis si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris.

S. Mateo, XIX. 1. y 2.

1. Et factum est cum consummasset Jesus sermones istos, migravit a Gallilaea, et venit in fines Judaeae trans Jordanem.

2. Et secutae sunt eum turbae multae, et curavit eos ibi.

Continúa en el capítulo XXV.

S. Marcos, X. 1.

1. Et inde exurgens, venit in fines Judaeae ultra Jordanem: et conveniunt iterum turbae ad eum: et sicut consueverat, iterum docebat illos.

Continúa en el capítulo XXV.

CAPITULO XIII.

Jesus despreciado por los Samaritanos. Cómo se le debe seguir.

LXXXIX et
XC.
Jesus a Samaritanis re-
pulsus. Quo-
modo oportet sequi
Christum.

S. Lucas, IX. 51. y siguientes.

51. FACTUM est autem dum complerentur dies assumptionis ejus (1), et ipse faciem suam firmavit ut iret in Jerusalem.

52. Et misit nuntios ante conspectum suum, et cunctes intraverunt in civitatem Samaritanorum ut parent illi.

53. Et non receperunt eum, quia facies ejus erat euntis in Jerusalem.

54. Cum vidissent autem discipuli ejus Jacobus et Joannes, dixerunt: Domine, vis dicimus ut ignis descendat de caelo, et consumat illos?

55. Et conversus, increpavit illos, dicens: Nescitis cujus spiritus estis.

56. Filius hominis non venit animas perdere, sed salvare. Et abierunt in aliud castellum.

57. Factum est autem ambulantibus illis in via, dixit quidam ad illum: Sequar te quoecumque ieris.

58. Dixit illi Jesus: Vulpes foveas habent, et volucres caeli nidos: Filius autem hominis non habet ubi caput reclinet.

59. Ait autem ad alterum: Sequere me: ille autem dixit: Domine, permitte mihi primum ire, et sepelire patrem meum.

60. Dixitque ei Jesus: Sine ut mortui sepeliant mortuos suos: tu autem vade, annuntia regnum Dei.

(1) Creyendo Mr. Arnoldo poder probar con estas palabras, que el hecho á que se refieren acaeció al fin del último año del ministerio público de Jesus, le pone en su concordancia en medio del cap. xvii. de S. Lucas. Yo le dejo en donde le colocó el Evangelista, opinando con Mr. Toynard, que basta poder afirmar que acaeció en el último año, á saber, cuando Jesus fué la vez postrera á Jerusalem, á celebrar la fiesta de Pentecostés. Otro viaje hizo Jesus á la misma ciudad, segun se verá mas adelante en el cap. xvii. y li. de S. Lucas, mas fué para asistir á la fiesta de la dedicación.

61. Et ait alter: Sequar te, Domine, sed permitte mihi primum renuciare his quae domi sunt.

62. Ait ad illum Jesus: Nemo mittens manum suam ad aratrum, et respiciens retro, aptus est regno Dei (1).

(1) Mr. Arnoldo piensa que estos hechos son los mismos que refiere S. Mateo desde el v. 18 hasta el 23 de su cap. viii. Pero el evangelista solo habla de dos, y los liga de tal suerte á su narracion, que podrian ser diferentes de estos que igualmente están ligados á la de S. Lucas, el cual tal vez al referir uno de ellos recuerda los otros dos.

CAPITULO XIV.

Mision y vuelta de los setenta y dos discípulos, é instrucciones que les da Jesus.

S. Lucas, X. 1.-24.

1. Post haec autem designavit Dominus et alios septuaginta duos, et misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem et locum, quo erat ipse venturus (1).

2. Et dicebat illis: Messis quidem multa, operarii autem pauci. Rogate ergo dominum messis, ut mittat operarios in messem suam.

3. He: ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos.

4. Nolite portare sacculum, neque peram, neque calcementa: et neminem per viam salutaveritis.

5. In quaecumque domum intraveritis, primum dicitis: Pax huic domui.

6. Et si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra: sin autem, ad vos revertetur.

7. In eadem autem domo manete, edentes et bibentes quae apud illos sunt: dignus est enim operarius mercede sua: nolite transire de domo in domum.

8. Et in quaecumque civitatem intraveritis, et susceperit vos, manducate quae apponuntur vobis.

9. Et curate infirmos, qui in illa sunt, et dicitis illis: Appropinquate in vos regnum Dei.

10. In quaecumque autem civitatem intraveritis, et non susceperit vos, exeuntes in plateas ejus, dicitis:

11. Etiam pulverem, qui adhaesit nobis de civitate vestra, extergimus in vos: tamen hoc scitote, quia appropinquavit regnum Dei.

12. Dico vobis, quia Sodomis in die illa remissus erit quam illi civitati.

13. Vae tibi, Corozain: vae tibi, Bethsaida: quia si in Tyro et Sidone factae fuissent virtutes, quae factae sunt in vobis, olim in cilicio et cinere sedentes poeniterent.

14. Verumtamen Tyro et Sidoni remissus erit in judicio, quam vobis.

15. Et tu, Capharnaum, usque ad caelum exaltata, usque ad infernum demergeris.

16. Qui vos audit, me audit, et qui vos spernit, me spernit: qui autem me spernit, spernit eum qui misit me.

(1) Mr. Arnoldo confiesa que no sabe á que tiempo puede precisamente referirse este hecho, que solo por una conjetura colocó despues del v. 21 del cap. x. de S. Juan. Yo sigo el texto dejando el hecho donde el evangelista le puso.

XCI et XCII.
Septuaginta
et duorum
discipulorum
missio et re-
ditus: moni-
ta eis data.

- 17. Reversi sunt autem septuaginta duo cum gaudio dicentes: Domine, etiam daemonia subjunguntur nobis in nomine tuo.
- 18. Et ait illis: Videbam Satanam sicut fulgur de caelo cadentem.
- 19. Ecce dedi vobis potestatem calcandi supra serpentes, et scorpiones, et super omnem virtutem inimici, et nihil vobis nocebit.
- 20. Verumtamen in hoc nolite gaudere quia spiritus vobis subjunguntur: gaudete autem, quod nomina vestra scripta sunt in caelis.
- 21. In ipsa hora exultavit Spiritu Sancto, et dixit: Confiteor tibi, Pater, Domine caeli et terrae, quod abscondisti haec a sapientibus et prudentibus, et revelasti ea parvulis. Etiam, Pater, quoniam sic placuit ante te.
- 22. Omnia mihi tradita sunt a Patre meo: et nemo scit quis sit Filius, nisi Pater, et quis sit Pater, nisi Filius, et cui voluerit Filius revelare (1).
- 23. Et conversus ad discipulos suos, dixit: Beati oculi qui vident quae vos videtis.
- 24. Dico enim vobis, quod multi prophetae et reges voluerunt videre quae vos videtis, et non viderunt, et audire quae auditis, et non audierunt.

CONCORDANCIA
S. Lucas, X.

(1) Mr. Arnoldo pone en este lugar los V 25 y siguientes del cap. xi. de S. Mateo, donde se lee un discurso muy semejante. Pero las expresiones en *ipsa hora* de S. Lucas, *es in illo tempore* de S. Mateo, no permiten que se varie el lugar de ninguna de las dos; siguiéndose de aquí que esto se dijo dos veces y en dos ocasiones distintas. Despues veremos que Jesucristo propuso dos veces la oracion dominical referida por S. Lucas, en el cap. xi. V. 2. y siguientes, supuesto que tambien S. Mateo hizo mencion de ella en el sermón del monte; en lo que está de acuerdo Mr. Arnoldo, como igualmente en que la proposicion del V. 2. *Messis quidem multa &c.* se ha repetido dos ocasiones, pues tambien la trae S. Mateo en los V 37 y 38 del cap. ix.

CAPITULO. XV.

Jesus en casa de Marta, y su discurso sobre el amor de Dios y del prójimo.

S. Lucas, X. 25. y siguientes.

XCIII et
XCIV.
Sermo Christi de amore Dei et proximi. Christum apud Martham.

- 25. Et ecce quidam legisperitus surrexit, tentans illum, et dicens: Magister, quid faciendū vitam aeternam possidebo?
- 26. At ille dixit ad eum: In lege quid scriptum est? quomodo legis?
- 27. Ille respondens, dixit: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex totis viribus tuis, et ex omni mente tua, et proximum tuum sicut teipsum.
- 28. Dixitque illi: Recte respondisti: hoc fac, et vives.
- 29. Ille autem volens justificare seipsum, dixit ad Jesum: Et quis est meus proximus?
- 30. Suscipiens autem Jesus, dixit: Homo quidam descendebat ab Jerusalem in Jericho, et incidit in latrones, qui etiam despoliaverunt eum: et plagis impositis, abierunt, semivivo relicto.
- 31. Accidit autem ut sacerdos quidam descenderet eadem via: et viso illo, praestervit.
- 32. Similiter et levita, cum esset secus locum, et videret eum, pertransiit.

- 33. Samaritanus autem quidam iter faciens, venit, secus eum, et videns eum, misericordia motus est.
- 34. Et appropians alligavit vulnera ejus, infundens oleum et vinum: et imponens illum in jumentum suum, duxit in stabulum, et curam ejus egit.
- 35. Et altera die protulit duos denarios, et dedit stabulario, et ait: Curam illius habe: et quodcumque supererogaveris, ego cum rediero, reddam tibi.
- 36. Quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi qui incidit in latrones?
- 37. At ille dixit: Qui fecit misericordiam in illum. Et ait illi Jesus: Vade, et tu fac similiter.
- 38. Factum est autem dum irent, et ipse intravit in quoddam castellum, et mulier quaedam Martha nomine, excepit illum in domum suam.
- 39. Et huic erat soror nomine Maria, quae etiam sedens secus pedes Domini, audiebat verbum illius.
- 40. Martha autem satagebat circa frequens ministerium: quae stetit, et ait: Domine, non est tibi curae, quod soror mea reliquit me solam ministrare? Dic ergo illi, ut me adjuvet.
- 41. Et respondens dixit illi Dominus: Martha, Martha, sollicita es, et turbaris erga plurima.
- 42. Porro unum est necessarium: Maria optimam partem elegit, quae non auferetur ab ea.

CONCORDANCIA
S. Lucas, X.

CAPITULO XVI.

Discurso de Jesus sobre la oracion.

S. Lucas, XI. 1.-13.

- 1. Et factum est, cum esset in quodam loco orans, ut cessavit, dixit unus ex discipulis ejus ad eum: Domine, doce nos orare, sicut docuit et Joannes discipulos suos.
- 2. Et ait illis: Cum oratis, dicite: Pater, sanctificetur nomen tuum: adveniat regnum tuum (1).
- 3. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.
- 4. Et dimitte nobis peccata nostra, siquidem et ipsi dimittimus omni debenti nobis: et ne nos inducas in tentationem.
- 5. Et ait ad illos: Quis vestrum habebit amicum, et ibit ad illum media nocte, et dicet illi: Amice, commoda mihi tres panes: quia amicus meus venit de via ad me, et non habeo quod ponam ante illum.
- 6. Quoniam amicus meus venit de via ad me, et non habeo quod ponam ante illum.
- 7. Et ille de intus respondens, dicat: Noli mihi molestus esse: jam ostium clausum est, et pueri mei necum sunt in cubili: non possum surgere, et dare tibi.
- 8. Et si ille perseveraverit pulsans: dico vobis, et si non dabit illi surgens eo quod amicus ejus sit: propter improbitatem tamen ejus surget, et dabit illi quotquot habet necessarios.

XCIV.
Sermo Christi de oratione.

(5) La tercer peticion: *fiat voluntas tua sicut in caelo et super terram* que falta aqui, se halla en el griego.

4.ª parte.
Cap. xvi.
y xvii.

9. Et ego dico vobis: Petite, et dabitur vobis: quærite, et invenietis: pulsate, et aperietur vobis.
10. Omnis enim qui petit, accipit, et qui quærit, invenit, et pulsanti aperietur.
11. Quis autem ex vobis patrem petit panem, numquid lapidem dabit illi? aut piscem, numquid pro pisce serpentem dabit illi?
12. Aut si petierit ovum, numquid porriget illi scorpionem?
13. Si ergo vos, cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris: quanto magis Pater vester de caelo dabit spiritum bonum petentibus vobis.

CAPITULO XVII.

Caracén de un endemoniado mudo: blasfemias de los Judios, y discurso de Jesus sobre su incredulidad.

S. Lucas, XI. 14.-36.

XCVI. et
XCVII.

Daemones cum multis sanatus. Jo. daeorum blasphemias: Christi sermo de eorum incredulitate

14. Er erat ejiciens daemonium, et illud erat mutum (1); et cum eiecisset daemonium, locutus est mutus, et admiratae sunt turbae.
15. Quidam autem ex eis dixerunt: In Beelzebub principe daemóniorum eicit daemonia.
16. Et alii tentantes, signum de caelo quærebant ab eo.
17. Ipse autem ut vidit cogitationes eorum, dixit eis: Omne regnum in seipsum divisum desolabitur, et domus supra domum cadet.
18. Si autem et Satanas in seipsum divisus est, quomodo stabit regnum ejus? quia dicitis in Beelzebub me eicere daemonia.
19. Si autem ego in Beelzebub eicio daemonia: filii vestri in quo eiciunt. Ideo ipsi iudices vestri erunt.
20. Porro si in digito Dei eicio daemonia, profecto pervenit in vos regnum Dei.
21. Cum fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt ea quae possident.
22. Si autem fortior eo superveniens, vicerit eum, universa arma eius auferet, in quibus confidebat, et spolia ejus distribuet.
23. Qui non test mecum, contra me est, et qui non colligit mecum, dispergit.
24. Cum immundus spiritus exierit de homine, ambulat per loca iniqua, querens requiem, et non inveniens, dicit: Revertar in domum meam, unde exivi.
25. Et cum venerit, invenit eam seipis mundatam, et ornata.
26. Tunc vadit, et assumit septem alios spiritus secum, nequiores se, et ingressi habitant ibi: et fiunt novissima hominis illius pejora prioribus.
27. Factum est autem, cum hæc diceret, extollens vocem quaedam mulier de turba, dixit illi: Beatus venter qui te portavit, et ubera quae suxisti.

(1) Ya hemos visto que Mr. Arnaldo confunde el endemoniado mudo de que habla S. Lucas, con el ciego y mudo de que hizo mención S. Mateo en el v. 22. del esp. xii. y que á su parecer, las blasfemias referidas en esta ocasion por S. Mateo y S. Marcos, son las mismas que las que aqui trae S. Lucas. Mas el cañico de los textos de este evangelista y de S. Marcos parece que demuestra, que ellas se pñon encuentran en dos distintos ocassiones, y que el endemoniado de que habla S. Lucas es diferente de aquel que menciona S. Mateo.

4.ª parte.
Cap. xvii.
y xviii.

28. At ille dixit: Quinimmo, beati qui audiunt verbum Dei, et custodiunt illud.
29. Turbis autem concurrentibus coepit dicere: Generatio hæc, generatio nequam est: signum quærit, et signum non dabitur ei, nisi signum Jonæ prophetae.
30. Nam sicut fuit Jonas signum Niniivitis, ita erit et Filius hominis generationi isti.
31. Regina Austri surget in iudicio cum viris generationis hujus, et condemnabit illos, quia venit a finibus terræ audire sapientiam Salomonis: et ecce plus quam Salomon hic.
32. Viri Niniivite surgent in iudicio cum generatione hac, et condemnabunt illam: quia poenitentiam egerunt ad prædicationem Jonæ, et ecce plus quam Jonas hic.
33. Nemo lucernam accendit, et in abscondito ponit, neque sub modio, sed supra candelabrum, ut qui ingrediuntur, lumen videant.
34. Lucerna corporis tui est oculus tuus: si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit: si autem nequam fuerit, etiam corpus tuum tenebrosum erit.
35. Vido ergo ne lumen quod in te est, tenebras sint.
36. Si ergo corpus tuum totum lucidum fuerit, non habebis aliquam partem tenebrarum, erit lucidum totum, et sicut lucerna fulgoris illuminabit te.

CAPITULO XVIII.

Reprehensiones de Jesus á los fariseos y á los doctores de la ley.

S. Lucas, XI. 37. y siguientes.

37. Er cum loqueretur, rogavit illum quidam phariseus ut pranderet apud se: et ingressus recubuit.
38. Phariseus autem coepit intra se reputans dicere, quare non baptizatus esset ante prandium.
39. Et ait Dominus ad illum: Nunc vos, pharisei, quod deforis est calcicis et catini mundatis: quod autem intus est vestrum, plenum est rapina et iniquitate.
40. Stulti, nonne qui fecit quod deforis est, etiam id quod deintus est, fecit?
41. Verumtamen quod superest, date elemosynam, et ecce omnia munda sunt vobis.
42. Sed vae vobis phariseis, quia decimatis mentham, et rutam, et omne olus, et præteritis iudicium et charitatem Dei: hæc autem oportuit facere, et illa non omittere.
43. Vae vobis phariseis, quia diligitis primas cathedras in synagogis, et salutationes in foro.
44. Vae vobis, quia estis ut monumenta quae non apparent, et homines ambulantes supra, nesciunt.
45. Respondens autem quidam ex legisperitis, ait illi: Magister, hæc dicens, etiam contumelliam nobis facis.
46. At ille ait: Et vobis legisperitis vae, quia oneratis homines oneribus quae portare non possunt, et ipsi uno digito vestro non tangitis garcinas.

XCVIII.
Sero Christi adversus phariseos et legisperitos.

47. Vae vobis qui aedificatis monumenta prophetarum: patres autem vestri occiderunt illos.
48. Profecto testificamini quod consentitis operibus patrum vestrorum: quoniam ipsi quidem eos occiderunt, vos autem aedificatis eorum sepulchra.
49. Propterea et Sapientia Dei dixit: Mittam ad illos prophetas et apostolos, et ex illis occident, et persequentur.
50. Ut inquiratur sanguis omnium prophetarum, qui effusus est a constitutione mundi a generatione ista,
51. A sanguine Abel usque ad sanguinem Zachariae, qui perit inter altare et aedem: ita dico vobis, requiratur ab hac generatione.
52. Vae vobis legisperitis, quia tulistis clavem scientiae: ipsi non introistis, et eos qui introibant, prohibuistis (1).
53. Cum autem haec ad illos diceret, coeperunt pharisaei et legisperiti graviter insistere, et os ejus opprimere de multis.
54. Insidentes ei, et quaerentes aliquid capere de ore ejus, ut accusarent eum.

(1) Como estas reprensiones son muy semejantes á las que refiere S. Mateo en el cap. xiii. v. 13. y siguientes, Mr. Arnoldo coloca aqui ese texto. Mas continuando en seguir el orden que resulta del paralelo de los cuatro evangelistas, suponemos que unas mismas reprensiones se hicieron en dos ocasiones diferentes.

~~~~~
CAPITULO XIX.

Discurso de Jesus contra la hipocresia y la avaricia, y sobre la vigilancia.

S. Lucas, XII. 1. y siguientes.

XCIX-CII.
Sermo Christi
et adversus
hypocritas,
et avaritiam,
et de vigilan-
tia.

1. Multis autem turbis circumstantibus, ita ut se invicem conculcarent, coepit dicere ad discipulos suos: Attendite a fermento pharisaeorum, quod est hypocrisis.
2. Nihil autem opertum est, quod non reveletur: neque absconditum, quod non sciatur.
3. Quoniam quae in tenebris dixistis, in lumine dicentur, et quod in aurem locuti estis in cubiculis, praedicabitur in tectis.
4. Dico autem vobis amicis meis: Ne terramini ab his qui occidunt corpus, et post haec non habent amplius quid faciant.
5. Ostendam autem vobis quem timeatis: timeate eum qui, postquam occiderit, habet potestatem mittere in gehennam: ita dico vobis, hunc timeate.
6. Nonne quinque passeress veneunt dipondio, et unus ex illis non est in oblivione coram Deo?
7. Sed et capilli capitis vestri omnes numerati sunt: nolite ergo timere: multis passeribus plura estis vos.
8. Dico autem vobis: Omnis quicumque confessus fuerit me coram hominibus, et Filius hominis confitebitur illum coram angelis Dei.
9. Qui autem negaverit me coram hominibus, negabitur coram angelis Dei.
10. Et omnis qui dicit verbum in Filium hominis, remittetur illi: et autem qui in Spiritum Sanctum blasphemaverit, non remittetur.
11. Cum autem inducent vos in synagogas, et ad magistratus et p-

12. Spiritus enim Sanctus docebit vos in ipsa hora quid oporteat vos dicere.
13. Ait autem ei quidam de turba: Magister, dic fratri meo, ut dividat mecum hereditatem.
14. At ille dixit illi: Homo, quis me constituit judicem aut divisorem super vos?
15. Dixitque ad illos: Videte, et cavete ab omni avaritia: quia non in abundantia cujusquam vita ejus est, ex his quae possidet.
16. Dixit autem similitudinem ad illos, dicens: Hominis cujusdam divitis uberes fructus ager attulit.
17. Et cogitabat intra se, dicens: Quid faciam, quia non habeo quo congregem fructus meos?
18. Et dixit: Hoc faciam: Destruam horrea mea, et majora faciam, et illic congregabo omnia quae nata sunt mihi, et bona mea:
19. Et dicam animae meae: Anima, habes multa bona posita in annos plurimos: requiesce, comede, bibe, epulare.
20. Dixit autem illi Deus: Stulte, hac nocte animam tuam reptunt (1) á te: quae autem parasti, cujus erunt?
21. Sic est qui sibi thesaurizat, et non est in Deum dives.
22. Dixitque ad discipulos suos: Ideo dico vobis: Nolite solliciti esse animae vestrae quid manducetis: neque corpori, quid induamini.
23. Anima plus est quam esca, et corpus plus quam vestimentum.
24. Considerate corvos, quia non seminant, neque metunt: quibus non est cellarium, neque horreum, et Deus pascit illos: quanto magis vos pluri estis illis!
25. Quis autem vestrum cogitando potest adjicere ad staturam suam cubitum unum?
26. Si ergo neque quod minimum est, potestis, quid de ceteris solliciti estis?
27. Considerate lilia, quomodo crescunt: non laborant, neque nent: dico autem vobis, nec Salomon in omni gloria sua vestiebatur sicut unum ex istis.
28. Si autem fenum quod hodie est in agro, et eras in elibanum mittitur, Deus sic vestit: quanto magis vos, puillae fidei!
29. Et vos nolite quaerere quid manducetis aut quid bibatis, et nolite in sublime tolli.
30. Haec enim omnia gentes mundi quaerunt: Pater autem vester scit quoniam his indigetis.
31. Verumtamen quaerite primum regnum Dei, et justitiam ejus, et haec omnia adjicientur vobis.
32. Nolite timere, pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum.
33. Vendite quae possidetis, et date eleemosynam: facite vobis sacculos qui non veterascunt, thesaurum non deficientem in caelis: quo fur non appropriat, neque tinea corrumpit.
34. Ubi enim thesaurus vester est, ibi et cor vestrum erit.
35. Sint lumbi vestri praecincti, et lucernae ardentes in manibus vestris.
36. Et vos similes hominibus expectantibus dominum suum quando revertatur a nuptiis, ut cum venerit, et pulsaverit, confestim aperiant ei.

(1) El griego está equívoco, y puede significar igualmente el futuro *repentent*.